

Plan wynikowy z wymaganiami edukacyjnymi przedmiotu *Podstawy przedsiębiorczości* w zakresie podstawowym dla szkół ponadgimnazjalnych

W planie ujęte są treści, których realizacja nie jest zawarta w podstawie programowej – zaznaczone zostały kursywą np. *motywy działania człowieka*. Mogą służyć poszerzeniu wiadomości i umiejętności podczas pracy z uczniem zdolnym .

Temat (rozumiany jako lekcja)	Wymagania na ocenę dopuszczającą Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń opanował wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:
1. Człowiek – istota przedsiębiorcza					
1.1. Psychologiczne podstawy przedsiębiorczości	<ul style="list-style-type: none"> – zna pojęcie osobowości i człowieka – wymienia potrzeby człowieka, <i>motywy i uczucia</i> – wymienia cechy osoby przedsiębiorczej – <i>wie, co to jest temperament</i> – zna hierarchię potrzeb Masłowa – <i>wie, co oznacza analiza cech własnej osobowości</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – określa cechy osobowości – określa potrzeby człowieka w odpowiedniej kolejności – podaje przykłady różnych potrzeb człowieka – określa własne mocne i słabe strony – podaje typowe przykłady cech osobowości 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>podaje przykłady uczuć o różnym charakterze</i> – <i>określa rodzaje motywów</i> – <i>przedstawia czynniki wpływające na motywację działań</i> – określa i przyporządkowuje rodzaje potrzeb do konkretnej sytuacji – wyróżnia i ocenia słabe i mocne strony własnej osobowości 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>określa wpływ uczuć i emocji na człowieka i jego działanie</i> – przedstawi a cechy instrumentalne i kierunkowe osobowości – przedstawia cechy osobowości i ich znaczenie dla rozwoju człowieka – <i>ocenia i rozróżnia motywy podejmowanych działań</i> – rozpoznaje mocne i słabe strony własnej osobowości; odnosi je do cech osoby przedsiębiorczej 	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega różnice między typami osobowości ludzi – <i>ocenia zachowanie ludzi o różnych typach temperamentu</i> – samodzielnie przeprowadza ocenę metodą analizy SWOT – interpretuje otrzymane dane i ocenia ich przydatność
1.2. Zachowanie się człowieka w sytuacjach trudnych	<ul style="list-style-type: none"> – <i>wie co oznacza frustracja i stres</i> – <i>wymienia objawy stresu</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>określa przyczyny frustracji</i> – <i>potrafi podać źródła stresu</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>prezentuje sposoby techniki rozładowania stresu</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>przedstawia mechanizmy obronne jakie wyzwala w człowieku frustracja</i> 	
1.3. Postawy sprzyjające przedsiębiorczości	<ul style="list-style-type: none"> – zna pojęcie postawy człowieka, jego zachowania – potrafi określić kto jest asertywny, uległy czy agresywny 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia typy zachowań: agresywnych, uległych i asertywnych – wymienia cechy osoby przedsiębiorczej 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje i rozróżnia typowe przykłady zachowań człowieka – wskazuje pożądane postawy człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje i rozróżnia zachowania asertywne, uległe i agresywne oraz odnosi je do cech osoby przedsiębiorczej 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje pożądane postawy człowieka – prezentuje i ocenia postawy człowieka asertywnego i przedsiębiorczego z własnego rynku lokalnego
1.4. Role społeczne	<ul style="list-style-type: none"> – zna definicję grupy – wymienia rodzaje grup – <i>wie, co to jest grupa społeczna</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – określa rodzaje grup – rozumie podział grup społecznych wg kryteriów 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>przedstawia cechy grupy społecznej</i> – <i>potrafi rozróżnić grupy wg kryteriów</i> – <i>charakteryzuje swoje role społeczne i typowe dla nich zachowania</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – sprawnie określa różne rodzaje grup społecznych – prezentuje role społeczne człowieka – przedstawia przykłady ról społecznych – określa znaczenie ról w życiu człowieka – zna korzyści wynikające z planowania własnych działań i inwestowania w siebie 	<ul style="list-style-type: none"> – określa rodzaje grup – samodzielnie wyznacza sobie cele i zadania do realizacji
1.5. Planowanie działań	<ul style="list-style-type: none"> – <i>wie, co oznacza planowanie i organizowanie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – określa role planowania i organizowania 	<ul style="list-style-type: none"> – potrafi planować i organizować własne działania 	<ul style="list-style-type: none"> – zna korzyści wynikające z planowania własnych działań i inwestowania w siebie 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie przeprowadza działania wymagające planowania i organizowania oraz ponosi za nie odpowiedzialność

1.6. Zasady pracy zespołowej	<ul style="list-style-type: none"> – wie co oznacza zintegrowanie grupy – wymienia fazy rozwoju grupy – zna cechy dobrej grupy 	<ul style="list-style-type: none"> – określa fazy rozwoju grupy – wymienia cechy dobrego lidera 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia cechy dobrego kierownika zespołu – omawia zasady pracy zespołowej i wyjaśnia, na czym polega rola lidera w zespole 	<ul style="list-style-type: none"> – prezentuje cechy lidera i podaje przykłady dobrych praktyk – samodzielnie kieruje zespołem podczas prac zespołowych – stara się dbać o własny wizerunek jako lidera – przedstawia drogę jaką dochodzi się własnych praw w roli członka zespołu – ocenia skutki własnych decyzji i działań – przedstawia etapy i bariery procesów decyzyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> – jest inicjatorem projektów i prac zespołowych w środowisku lokalnym i poza nim – realizuje i prezentuje efekty projektów badawczych zespołu
1.7. Podejmowanie decyzji	<ul style="list-style-type: none"> – zna prawidłowości podejmowania decyzji – wymienia typowe rodzaje decyzji 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie znaczenie podejmowanych decyzji – określa zasady ważne w procesie podejmowania decyzji 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia i określa typy decyzji wg różnych kryteriów – charakteryzuje przebieg procesu decyzyjnego 		<ul style="list-style-type: none"> – podejmuje racjonalne decyzje, opierając się na posiadanych informacjach
1.8. Rozwiązywanie konfliktów	<ul style="list-style-type: none"> – zna pojęcie konfliktów – wymienia rodzaje konfliktów 	<ul style="list-style-type: none"> – określa cechy konfliktów – przedstawia sposoby rozwiązywania konfliktów – podaje typowe przykłady praktycznych rozwiązań konfliktu 	<ul style="list-style-type: none"> – przeprowadza proste negocjacje personalne – charakteryzuje mediacje, negocjacje i arbitraż 	<ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje i analizuje konflikty w zespole i proponuje metody ich rozwiązania – bierze aktywny udział w negocjacjach 	<ul style="list-style-type: none"> – podejmuje się roli mediatora przy próbie rozwiązania konfliktu – przedstawia role arbitrażu w różnych dziedzinach życia gospodarczego
1.9. Komunikacja interpersonalna	<ul style="list-style-type: none"> – zna schemat procesu komunikacji – potrafi podać rodzaje komunikacji i proste przykłady – wymienia rodzaje komunikacji niewerbalnej – potrafi podać rodzaje postaw ciała, gestów – zna pojęcie komunikacji niewerbalnej 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia proces komunikacji – określa i podaje proste przykłady barier w komunikacji werbalnej – wyjaśnia proces komunikacji – określa i podaje proste przykłady barier w komunikacji niewerbalnej 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia przykłady komunikatów werbalnych – określa na czym polega debata i dyskusja – przedstawia przykłady komunikatów niewerbalnych – przedstawia rolę komunikacji niewerbalnej w postrzeganiu człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> – przeprowadza dyskusje, debatę – organizuje i ocenia przebieg dyskusji – przedstawia znaczenie skutecznego komunikowania się – stosuje zasady komunikacji niewerbalnej – przedstawia znaczenie Internetu w komunikacji niewerbalnej 	<ul style="list-style-type: none"> – aktywnie uczestniczy w dyskusji na forum klasy, szkoły – doskonali umiejętności prowadzenia dyskusji – doskonali umiejętności komunikacyjne – stosuje różne formy komunikacji niewerbalnej w celu autoprezentacji
1.10. Reklama	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia funkcje reklamy – zna pojęcie reklamy 	<ul style="list-style-type: none"> – określa funkcje reklamy – rozróżnia rodzaje reklam – wymienia rodzaje aktów prawnych obowiązujących przy tworzeniu reklam 	<ul style="list-style-type: none"> – zna wpływ reklamy na konsumentów – podaje typowe przykłady oddziaływań reklam na człowieka – zna wpływ reklamy na konsumentów i podaje typowe przykłady 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie przygotowuje projekt reklamy – wskazuje pozytywne i negatywne przykłady wpływu reklamy na konsumentów 	<ul style="list-style-type: none"> – przygotowuje przedsięwzięcie lokalne wykorzystując różne formy reklamy – analizuje i ocenia przykładowo rodzaje reklam pod kątem regulacji prawnych
1.11. Ochrona konsumenta	<ul style="list-style-type: none"> – zna pojęcie konsumenta – zna prawa konsumenta – wie, co oznacza rękojmia, gwarancja, niezgodność towaru z umową – wymienia podstawowe instytucje ochrony praw konsumenta reklamy 	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia prawa konsumenta – wie, co to jest reklamacja – podaje przykłady instytucji ochrony praw konsumenta – rozróżnia symbole, nazwy instytucji ochrony praw człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia ustawy regulujące praw konsumenta – wypełnia druk reklamacyjny – prezentuje instytucje ochrony praw konsumenta w najbliższym otoczeniu 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia zasady składania reklamacji w przypadku niezgodności towaru z umową – samodzielnie przygotowuje reklamacje i niezbędne oświadczenia – samodzielnie określa rolę instytucji ochrony konsumenta, zasady zgłaszania praw 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia możliwości dochodzenia własnych praw oraz proponuje instytucje do tego powołane
1.12. Metoda projektów	<ul style="list-style-type: none"> – wie na czym polega metoda projektu – wypełnia karty pracy 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia zasady tworzenia metody projektu 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia etapy realizacji projektu oraz planuje działania zmierzające do jego realizacji 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie przygotowuje projekt – organizuje zespół do realizacji pomysłu projektu lub przedsięwzięcia – jest liderem i pomysłodawcą projektów 	<ul style="list-style-type: none"> – wykonuje i prezentuje własny projekt badawczy lub przedsięwzięcia – wyjaśnia potrzebę i zasady realizacji zadań metodą projektu
1.13. Powtórzenie wiadomości /sprawdzian	<ul style="list-style-type: none"> – spełnia powyższe wymagania konieczne 	<ul style="list-style-type: none"> – spełnia powyższe wymagania podstawowe 	<ul style="list-style-type: none"> – spełnia powyższe wymagania rozszerzające 	<ul style="list-style-type: none"> – spełnia powyższe wymagania dopełniające 	<ul style="list-style-type: none"> – spełnia powyższe wymagania wykraczające

2. Gospodarka rynkowa

2.1. Zasady gospodarowania	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia czynniki wytwórcze: praca, kapitał, ziemia, informacja i przedsiębiorczość – wymienia podmioty gospodarowania 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje czynniki wytwórcze: praca, kapitał, ziemia, informacja i przedsiębiorczość – określa cele gospodarowania i podaje proste przykłady z różnych dziedzin – wyjaśnia zasady gospodarowania 	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia czynniki wytwórcze – opisuje proces gospodarowania 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie czynników wytwórczych w różnych dziedzinach gospodarki 	
2.2. Cechy i rodzaje rynków	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia podstawowe cechy, rodzaje oraz funkcje rynków – zna pojęcie rynku – zna pojęcie gospodarki naturalnej i towarowej – wymienia cechy gospodarki rynkowej i socjalistycznej – zna typy gospodarek – na pojęcie transformacji gospodarczej 	<ul style="list-style-type: none"> – przyporządkowuje rodzaje rynków do przedmiotu transakcji – podaje proste przykłady przedmiotu transakcji różnych rynków – określa istotę mechanizmu rynkowego – rozróżnia rodzaje gospodarek – rozumie zasady funkcjonowania gospodarek 	<ul style="list-style-type: none"> – określa konkurencję – przedstawia rodzaje konkurencji – charakteryzuje rodzaje rynków podając szczegółowo przedmioty transakcji – charakteryzuje cechy gospodarki rynkowej i socjalistycznej 	<ul style="list-style-type: none"> – określa rodzaje konkurencji na praktycznych przykładach – określa różnicę pomiędzy gospodarką rynkową i innymi typami gospodarek – podaje przykłady krajów o różnych typach gospodarek 	<ul style="list-style-type: none"> – wykazuje korzyści i zagrożenia związane z konkurencją i monopolem – prezentuje przebieg transformacji gospodarczej na przykładzie Polski – odnosi się do przykładów przebiegu transformacji innych krajów – uzasadnia znaczenie własności prywatnej, systemu cen i konkurencji w gospodarce rynkowej
2.3. Czynniki warunkujące popyt	<ul style="list-style-type: none"> – zna pojęcie popytu – umie określić dobra komplementarne i substytucyjne 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia prawo popytu – wymienia czynniki wpływające na popyt 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje czynniki wpływające na popyt – określa elastyczność cenową popytu 	<ul style="list-style-type: none"> – wyznacza i prezentuje na dowolnym przykładzie krzywe popytu – wyznacza i prezentuje wykresy elastyczności cenowej popytu 	<ul style="list-style-type: none"> – prezentuje zmiany popytu związane z zachowaniem konsumentów
2.4. Czynniki warunkujące podaż	<ul style="list-style-type: none"> – zna pojęcie podaży 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia prawo podaży – wymienia czynniki wpływające na podaż 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje czynniki wpływające na podaż 	<ul style="list-style-type: none"> – wyznacza i prezentuje na dowolnym przykładzie krzywe podaży – wyznacza i analizuje krzywe elastyczności cenowej podaży 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia znaczenie czynników wpływających na podaż na dowolnych przykładach
2.5. Równowaga rynkowa	<ul style="list-style-type: none"> – umie określić pojęcie ceny równowagi, – zna pojęcie równowagi rynkowej – zna funkcje ceny 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia prawo popytu i podaży – wskazuje punkt równowagi rynkowej – przedstawia mechanizm rynkowy 	<ul style="list-style-type: none"> – wyznacza punkt równowagi rynkowej na prostych przykładach – określa nadwyżkę popytu i podaży na wykresach 	<ul style="list-style-type: none"> – określa relacje między popytem a podażą – wyznacza i prezentuje na dowolnym przykładzie krzywe popytu, podaży oraz wskazuje cenę równowagi rynkowej 	<ul style="list-style-type: none"> – prezentuje graficzny schemat równowagi rynkowej na dowolnym przykładzie – uzasadnia znaczenie systemu cen w gospodarce rynkowej
2.6. Obieg okrężny pieniądza w gospodarce rynkowej	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia podmioty biorące udział w obiegu pieniądza w gospodarce 	<ul style="list-style-type: none"> – określa podmioty biorące udział w obiegu pieniądza w gospodarce 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia obieg pieniądza na prostych przykładach praktycznych 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia okrężny obieg pieniądza w gospodarce rynkowej 	
2.7. Transformacja gospodarki Polski po 1989 roku	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kiedy miała miejsce transformacja gospodarki Polski 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, na czym polega transformacja gospodarki Polski po 1989 r. 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje skutki transformacji gospodarczej 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie przemian gospodarczych dla Polski 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie przemian gospodarczych dla Polski i innych krajów, które je przeszły
2.8. Powtórzenie wiadomości /sprawdzian	<ul style="list-style-type: none"> – spełnia powyższe wymagania konieczne 	<ul style="list-style-type: none"> – spełnia powyższe wymagania podstawowe 	<ul style="list-style-type: none"> – spełnia powyższe wymagania rozszerzające 	<ul style="list-style-type: none"> – spełnia powyższe wymagania dopełniające 	<ul style="list-style-type: none"> – spełnia powyższe wymagania wykraczające

3. Instytucje gospodarki rynkowej

<p>3.1. Rola pieniądza w gospodarce</p>	<ul style="list-style-type: none"> – zna pojęcie pieniądza – wymienia cechy pieniądza – wymienia formy pieniądza i podaje jego zabezpieczenia 	<ul style="list-style-type: none"> – określa formy i wymienia funkcje pieniądza – wymienia zabezpieczenia pieniądza 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje i rozróżnia funkcje pieniądza – przedstawia historie pieniądza – prezentuje na dowolnym przykładzie zabezpieczenia pieniądza 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przykłady funkcji pieniądza 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>ocenia ważność pieniądza w gospodarce</i> – <i>przedstawia właściwości pieniądza</i> – <i>omawia historię pieniądza</i>
<p>3.2. Funkcje banku centralnego</p>	<ul style="list-style-type: none"> – zna definicje Narodowego Banku Polskiego oraz określa skrót NBP 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia funkcje banku centralnego 	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia funkcje banku centralnego – przedstawia typowe przykłady zadań banku centralnego 	<ul style="list-style-type: none"> – określa rolę Rady Polityki Pieniężnej 	
<p>3.3. Zasady funkcjonowania banków</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia zasady funkcjonowania banków 	<ul style="list-style-type: none"> – określa funkcje banków komercyjnych – rozróżnia zasady funkcjonowania banków 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje korzystne oferty banków 	<ul style="list-style-type: none"> – proponuje przykłady banków działających na rynku 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>omawia powstawanie i rozwój banków</i>
<p>3.4. Usługi bankowe</p>	<ul style="list-style-type: none"> – umie określić rodzaje usług bankowych dla ludności – zna pojęcie kredytu – wymienia rodzaje kredytów 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje korzystne oferty banków – charakteryzuje rodzaje kredytów – podaje koszty kredytu oraz zyski banku 	<ul style="list-style-type: none"> – oblicza procent od lokaty – oblicza wysokość podatku „Belki” – oblicza procent od kredytu – porównuje i ocenia oferty kredytowe banków 	<ul style="list-style-type: none"> – oblicza przewidywany zysk z przykładowej inwestycji kapitałowej w krótkim i długim okresie – ocenia możliwość spłaty zaciągniętego kredytu przy określonym dochodzie – oblicza przewidywany zysk z przykładowej inwestycji kapitałowej w krótkim i długim okresie 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje i ocenia ryzyko inwestowania na przykładzie lokat – dokonuje wyboru najkorzystniejszej oferty lokaty i <i>konta osobistego</i> – <i>przedstawia usługi bankowe dla przedsiębiorstw</i> – analizuje i ocenia ryzyko inwestowania na lokatach – <i>podaje czynniki wpływające na wysokość rat kredytu</i>
<p>3.5. Giełdy i rynek papierów wartościowych</p>	<ul style="list-style-type: none"> – zna pojęcie GPW – wymienia podstawowe pojęcia związane z GPW – zna rodzaje papierów wartościowych 	<ul style="list-style-type: none"> – określa pojęcia związane z GPW – określa rodzaje papierów wartościowych 	<ul style="list-style-type: none"> – zna mechanizm transakcji giełdowej – rozróżnia rynek głównego, rynek NewConnect i rynek Catalyst – wskazuje różnicę między różnymi rodzajami papierów wartościowych 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia mechanizm funkcjonowania giełdy papierów wartościowych na przykładzie Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie – proponuje inwestycje w papiery wartościowe 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>opisuje przebieg informacji podczas transakcji giełdowych</i> – <i>zna formy inwestowania na giełdzie</i> – analizuje i ocenia ryzyko inwestowania w papiery wartościowe
<p>3.6. Wskaźniki giełdowe</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia podstawowe wskaźniki giełdowe 	<ul style="list-style-type: none"> – określa podstawowe wskaźniki giełdowe 	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia podstawowe wskaźniki giełdowe 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie wskaźników giełdowych w podejmowaniu decyzji dotyczących inwestowania na giełdzie 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje i ocenia ryzyko inwestowania na giełdzie
<p>3.7. Zasady inwestowania</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia rodzaje inwestycji 	<ul style="list-style-type: none"> – określa cechy inwestycji – określa możliwe ryzyko inwestycji 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje i rozróżnia formy inwestycji 	<ul style="list-style-type: none"> – prezentuje najefektywniejsze formy inwestowania kapitałów 	<ul style="list-style-type: none"> – prezentuje najefektywniejsze formy inwestowania kapitałów na przykładach rynku lokalnego

3.8. Fundusze inwestycyjne	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia rodzaje funduszy inwestycyjnych – zna poza bankowe instytucje finansowe 	<ul style="list-style-type: none"> – określa rodzaje funduszy inwestycyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje korzystne oferty funduszy inwestycyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia różnicę między różnymi rodzajami funduszy inwestycyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje i ocenia ryzyko inwestowania w fundusze inwestycyjne
3.9. Rynek ubezpieczeń	<ul style="list-style-type: none"> – zna zadanie firm ubezpieczeniowych – wymienia rodzaje ubezpieczeń 	<ul style="list-style-type: none"> – określa rodzaje ubezpieczeń – rozróżnia ubezpieczenia obowiązkowe i dobrowolne 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje korzystne oferty firm ubezpieczeniowych i funduszy emerytalnych 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje system emerytalny w Polsce i wskazuje związek pomiędzy swoją przyszłą aktywnością zawodową, a wysokością emerytury 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>wyjaśnia konieczność istnienia ubezpieczeń</i> – <i>uzasadnia konieczność swojego przyszłego udziału w systemie emerytalnym</i>
3.10. Powtórzenie wiadomości/ sprawdzian	<ul style="list-style-type: none"> – spełnia powyższe wymagania konieczne 	<ul style="list-style-type: none"> – spełnia powyższe wymagania podstawowe 	<ul style="list-style-type: none"> – spełnia powyższe wymagania rozszerzające 	<ul style="list-style-type: none"> – spełnia powyższe wymagania dopełniające 	<ul style="list-style-type: none"> – spełnia powyższe wymagania wykraczające
4. Państwo w gospodarce rynkowej					
4.1. Rola i funkcje państwa w gospodarce rynkowej	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia funkcje państwa – określa funkcje wewnętrzne i zewnętrzne państwa 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje ekonomiczne funkcje państwa – określa korupcje i jej rodzaje 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje narzędzia polityki pieniężnej – przedstawia ustawy regulujące kwestię korupcji 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia ustawy regulujące kwestię korupcji 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>ocenia koncepcje roli państwa w gospodarce</i>
4.2. Wpływ państwa na gospodarkę	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia instytucje państwowe wpływające na życie gospodarcze – wie co oznaczają dotacje i inwestycje państwa 	<ul style="list-style-type: none"> – określa politykę walutową, pieniężną i budżetową 	<ul style="list-style-type: none"> – wpływ kursu waluty na gospodarkę i handel zagraniczny 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>przedstawia przyczyny i narzędzia oddziaływania państwa na gospodarkę</i> – rozróżnia politykę walutową, pieniężną i budżetową oraz podaje przykłady typowych działań państwa w tym zakresie 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>ocenia zakres interwencjonizmu państwowego w gospodarce rynkowej</i>
4.3. Budżet państwa	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcie budżetu państwa – wie, kto uchwała budżet państwa – wyjaśnia pojęcie zasady budżetowej – wymienia zasady budżetowe – wymienia rodzaje podatków – umie podzielić podatki wg kryteriów – zna pojęcie budżetu samorządu 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia źródła dochodów i rodzaje wydatków państwa – wyjaśnia, co oznacza deficyt budżetowy i dług publiczny – określa zasady budżetowe – charakteryzuje podatki – wyjaśnia określenia PIT i CIT – zna stawki podatku VAT – określa podstawowe dochody budżetu samorządów 	<ul style="list-style-type: none"> – określa i rozróżnia funkcje budżetu państwa – przedstawia i uzasadnia politykę budżetową państwa – charakteryzuje rodzaje podatków w Polsce – wymienia i charakteryzuje źródła dochodów samorządów 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia wpływ deficytu budżetowego i długu publicznego na gospodarkę – na bieżąco zbiera informacji dotyczące budżetu państwa – ocenia funkcjonowanie zasad budżetowych w Polsce – przedstawia aktualne skale podatkowe – zna zasady wyliczania podatku dochodowego od osób fizycznych – zna aktualne zestawienia budżetu samorządterytorialnego 	<ul style="list-style-type: none"> – prezentuje i ocenia aktualne zestawienia dochodów i wydatków państwa – proponuje i wycenia podatek dochodowy od osób prawnych – ocenia samodzielność finansową samorządów gminy, powiatu na konkretnym przykładzie
4.4. Wahania koniunkturalne i inflacja	<ul style="list-style-type: none"> – zna pojęcie i rodzaje inflacji – zna cykl koniunkturalny i jego fazy – zna stopę inflacji 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje zjawiska recesji i dobrej koniunktury w gospodarce – wymienia przyczyny powstania inflacji 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje wpływ inflacji na gospodarkę – wylicz stopę inflacji – charakteryzuje przyczyny inflacji 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia przyczyny i skutki wahań koniunkturalnych – analizuje i ocenia wykresy inflacji 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia wpływ inflacji na gospodarkę

4.5. Wzrost gospodarczy i jego mierniki	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia wskaźniki gospodarcze – podaje wartości podstawowych wskaźników gospodarczych 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje wskaźniki gospodarcze 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje wykresy różnych wskaźników gospodarczych 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia sytuacje państwa na podstawie mierników 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia czynniki wzrostu gospodarczego – wymienia granice wzrostu gospodarczego – przedstawia związki przyczynowo-skutkowe pomiędzy czynnikami a barierami wzrostu gospodarczego
4.6. Centra gospodarcze i finansowe świata 4.7. Współczesne zmiany w gospodarce świata i Polski	<ul style="list-style-type: none"> – zna największe centra finansowe i gospodarki świata – zna największe centra finansowe i gospodarki świata – wie, co to jest międzynarodowy podział pracy 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia znane giełdy światowe – zna największe centra finansowe i gospodarki świata – określa formy powiązań gospodarczych – rozumie znaczenie globalizacji 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje największe centra finansowe i gospodarcze na świecie – wyszukuje informacje o aktualnych tendencjach i zmianach w gospodarce świata i Polski – przedstawia problemy ekonomiczne współczesnego świata 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia największe organizacje gospodarcze na świecie – zna problemy ekonomiczne współczesnego świata – zna zagrożenia i korzyści wynikające z globalizacji – podaje przykłady oddziaływania globalizacji na poziom życia i model konsumpcji – spełnia powyższe wymagania – spełnia powyższe wymagania 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia powiązania gospodarcze we współczesnym świecie – zna genezę i zasady funkcjonowania Unii Europejskiej – ocenia wpływ globalizacji na gospodarkę świata i Polski – spełnia powyższe wymagania wykraczające
4.8. Globalizacja gospodarki	<ul style="list-style-type: none"> – zna pojęcie i przejawy globalizacji 	<ul style="list-style-type: none"> – spełnia powyższe wymagania podstaw. 	<ul style="list-style-type: none"> – spełnia powyższe wymagania rozszerzające 	<ul style="list-style-type: none"> – spełnia powyższe wymagania – spełnia powyższe wymagania – spełnia powyższe wymagania – spełnia powyższe wymagania 	<ul style="list-style-type: none"> – spełnia powyższe wymagania
4.9. Powtórzenie wiadomości/ sprawdzian	<ul style="list-style-type: none"> – spełnia powyższe wymagania konieczne 	<ul style="list-style-type: none"> – spełnia powyższe wymagania podstaw. 	<ul style="list-style-type: none"> – spełnia powyższe wymagania rozszerzające 	<ul style="list-style-type: none"> – spełnia powyższe wymagania – spełnia powyższe wymagania – spełnia powyższe wymagania – spełnia powyższe wymagania 	<ul style="list-style-type: none"> – spełnia powyższe wymagania
5. Przedsiębiorstwo					
5.1. Otoczenie przedsiębiorstwa	<ul style="list-style-type: none"> – wie co oznacza pojęcie przedsiębiorstwo – wymienia elementy otoczenia bliższego i dalszego przedsiębiorstwa – wymienia podmioty otoczenia, w którym działa przedsiębiorstwo 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje otoczenie, w którym działa przedsiębiorstwo – przedstawia schematycznie otoczenie podmiotu – zna sposoby realizacji celów przedsiębiorstwa – określa podział kosztów – rozumie potrzebę realizacji celów przedsiębiorstwa 	<ul style="list-style-type: none"> – określa otoczenia rynkowe przedsiębiorstwa na typowym przykładzie – dokonuje wyliczeń kosztów i określa przychody – wylicza próg rentowności na typowym przykładzie – przedstawia zasady opracowania biznesplanu 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie wybiera i przedstawia otoczenia rynkowe przedsiębiorstwa działającego na rynku lokalnym – sporządza na dowolnym przykładzie uproszczony rachunek zysków i strat – sporządza projekt działalności własnego przedsiębiorstwa oparty na biznesplanie – uzasadnia celowość tworzenia biznesplanu – dokonuje wyboru odpowiedniej formy prawno-organizacyjnej przedsiębiorstwa do planowanej działalności gospodarczej – prezentuje wady i zalety różnych form prawno-organizacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> – wykonuje i prezentuje własny projekt badawczy związany z otoczeniem rynkowym wybranego przedsiębiorstwa rynku lokalnego – wyjaśnia różnicę między zyskiem, utargiem i przychodem – ocenia efektywność prowadzonej działalności na podstawie podanych wskaźników finansowych oraz innych czynników
5.2. Cele działania przedsiębiorstwa	<ul style="list-style-type: none"> – zna cele działania przedsiębiorstwa – wymienia cechy i rodzaje przedsiębiorstw według określonych kryteriów – wymienia rodzaje kosztów związanych z działalnością przedsiębiorstwa 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia funkcje biznesplanu – określa pomysł na biznes – wymienia większość elementów biznesplanu – rozróżnia podstawowe formy prawno-organizacyjne przedsiębiorstwa – porównuje rodzaje spółek – charakteryzuje wybrane spółki 	<ul style="list-style-type: none"> – dokonuje wyliczeń kosztów i określa przychody – wylicza próg rentowności na typowym przykładzie – przedstawia zasady opracowania biznesplanu – odróżnia przedsiębiorstwa posiadające osobowość prawną i uzasadnia wybór – charakteryzuje wszystkie rodzaje przedsiębiorstw 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie wybiera i przedstawia otoczenia rynkowe przedsiębiorstwa działającego na rynku lokalnym – sporządza na dowolnym przykładzie uproszczony rachunek zysków i strat – sporządza projekt działalności własnego przedsiębiorstwa oparty na biznesplanie – uzasadnia celowość tworzenia biznesplanu – dokonuje wyboru odpowiedniej formy prawno-organizacyjnej przedsiębiorstwa do planowanej działalności gospodarczej – prezentuje wady i zalety różnych form prawno-organizacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> – wykonuje i prezentuje własny projekt badawczy związany z otoczeniem rynkowym wybranego przedsiębiorstwa rynku lokalnego – wyjaśnia różnicę między zyskiem, utargiem i przychodem – ocenia efektywność prowadzonej działalności na podstawie podanych wskaźników finansowych oraz innych czynników
5.3. Biznesplan własnego przedsiębiorstwa	<ul style="list-style-type: none"> – zna zasady opracowania biznesplanu – zna pojęcie biznesplanu 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia funkcje biznesplanu – określa pomysł na biznes – wymienia większość elementów biznesplanu – rozróżnia podstawowe formy prawno-organizacyjne przedsiębiorstwa – porównuje rodzaje spółek – charakteryzuje wybrane spółki 	<ul style="list-style-type: none"> – dokonuje wyliczeń kosztów i określa przychody – wylicza próg rentowności na typowym przykładzie – przedstawia zasady opracowania biznesplanu – odróżnia przedsiębiorstwa posiadające osobowość prawną i uzasadnia wybór – charakteryzuje wszystkie rodzaje przedsiębiorstw 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie wybiera i przedstawia otoczenia rynkowe przedsiębiorstwa działającego na rynku lokalnym – sporządza na dowolnym przykładzie uproszczony rachunek zysków i strat – sporządza projekt działalności własnego przedsiębiorstwa oparty na biznesplanie – uzasadnia celowość tworzenia biznesplanu – dokonuje wyboru odpowiedniej formy prawno-organizacyjnej przedsiębiorstwa do planowanej działalności gospodarczej – prezentuje wady i zalety różnych form prawno-organizacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> – wykonuje i prezentuje własny projekt badawczy związany z otoczeniem rynkowym wybranego przedsiębiorstwa rynku lokalnego – wyjaśnia różnicę między zyskiem, utargiem i przychodem – ocenia efektywność prowadzonej działalności na podstawie podanych wskaźników finansowych oraz innych czynników
5.4. Formy prawno-organizacyjne przedsiębiorstwa	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia i rozróżnia podstawowe formy prawno-organizacyjne przedsiębiorstwa – wymienia spółek – wymienia rodzaje przedsiębiorstw wg kryteriów – zna pojęcie osobowości prawnej 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia funkcje biznesplanu – określa pomysł na biznes – wymienia większość elementów biznesplanu – rozróżnia podstawowe formy prawno-organizacyjne przedsiębiorstwa – porównuje rodzaje spółek – charakteryzuje wybrane spółki 	<ul style="list-style-type: none"> – dokonuje wyliczeń kosztów i określa przychody – wylicza próg rentowności na typowym przykładzie – przedstawia zasady opracowania biznesplanu – odróżnia przedsiębiorstwa posiadające osobowość prawną i uzasadnia wybór – charakteryzuje wszystkie rodzaje przedsiębiorstw 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie wybiera i przedstawia otoczenia rynkowe przedsiębiorstwa działającego na rynku lokalnym – sporządza na dowolnym przykładzie uproszczony rachunek zysków i strat – sporządza projekt działalności własnego przedsiębiorstwa oparty na biznesplanie – uzasadnia celowość tworzenia biznesplanu – dokonuje wyboru odpowiedniej formy prawno-organizacyjnej przedsiębiorstwa do planowanej działalności gospodarczej – prezentuje wady i zalety różnych form prawno-organizacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> – wykonuje i prezentuje własny projekt badawczy związany z otoczeniem rynkowym wybranego przedsiębiorstwa rynku lokalnego – wyjaśnia różnicę między zyskiem, utargiem i przychodem – ocenia efektywność prowadzonej działalności na podstawie podanych wskaźników finansowych oraz innych czynników

5.5. Podejmowanie działalności gospodarczej	– wymienia etapy związane z rejestracją działalności gospodarczej	– określa procedury i wymagania związane z rejestracją działalności gospodarczej zależnie od rodzaju działalności i formy prawnej	– zna źródła przepisów dotyczących działalności gospodarczej – przedstawia formy opodatkowania działalności – dokonuje wyboru formy działalności w PKD	– wypełnia wybraną dokumentację związaną z rozpoczęciem działalności gospodarczej – dokonuje wyboru formy opodatkowania działalności zależnie od rodzaju działalności	– wyszukuje informacje konieczne do prowadzenia działalności gospodarczej
5.6. Czynniki wpływające na sukces i niepowodzenie przedsiębiorstwa	– wymienia czynniki wewnętrzne i zewnętrzne	– charakteryzuje czynniki wpływające na sukces i niepowodzenie przedsiębiorstwa	– porównuje wpływ czynników wewnętrznych i zewnętrznych na sukces lub porażkę przedsiębiorstwa	– analizuje wpływ czynników na działalność przedsiębiorstwa	– ocenia wpływ czynników na działalność dowolnie wybranego przedsiębiorstwa
5.7. Etyka biznesu	– zna pojęcie etyki – określa pojęcie etyki zawodu i biznesu – podaje przykłady zachowań etycznych i nieetycznych wśród rówieśników i w środowisku szkolnym	– charakteryzuje zachowania etyczne i nieetyczne w zakładzie pracy, biznesie krajowym	– podaje przykłady zachowań etycznych i nieetycznych w różnych dziedzinach życia, biznesie międzynarodowym	– analizuje przebieg kariery zawodowej osoby, która zgodnie z zasadami etyki odniosła sukces w życiu zawodowym	– wyjaśnia konieczność istnienia społecznej odpowiedzialności biznesu
5.8. Powtórzenie wiadomości / sprawdzian	– spełnia powyższe wymagania konieczne	– spełnia powyższe wymagania podstawowe	– spełnia powyższe wymagania rozszerzające	– spełnia powyższe wymagania dopełniające	– spełnia powyższe wymagania wykraczające
6. Obywatel w gospodarce rynkowej					
6.1. Aktywność zawodowa	– zna pojęcie aktywności zawodowej – wymienia motywy podjęcia pracy	– wyjaśnia motywy aktywności zawodowej człowieka	– zna strukturę zawodową ludności Polski – omawia strukturę ludności Polski wg aktywności zawodowej	– określa jakie czynniki mają wpływ na wybór przyszłego zawodu	– analizuje i ocenia zmiany na rynku pracy – omawia zmiany na rynku pracy w Polsce i Europie – opisuje rolę związków zawodowych – określa typy osobowości zawodowej – ocenia skutki wyboru swojego przyszłego zawodu
6.2. Rynek pracy	– zna definicję rynku pracy – wymienia elementy składowe rynku pracy	– określa rynek pracy – omawia rolę pracy w gospodarce rynkowej – wymienia zawody najbardziej poszukiwane na rynku	– przedstawia rynek pracy w Polsce i w Europie w danym okresie	– przedstawia zmiany na rynku pracy w Polsce i w Europie – określa bariery na rynku pracy w Polsce	– analizuje kierunek zmian na rynku pracy
6.3. Bezrobocie	– zna definicje bezrobocia i rodzaje – podaje stopę bezrobocia w danym okresie – charakteryzuje osobę bezrobotną	– wyszukuje i podaje aktualne dane: poziomu bezrobocia, kwotę minimalnego i przeciętnego wynagrodzenia w Polsce – określa sposoby walki z bezrobociem oraz przyczyny bezrobocia	– określa przyczyny bezrobocia – oblicza stopę bezrobocia i zna ekonomiczne i społeczne skutki bezrobocia dla gospodarki	– analizuje zmiany poziomu bezrobocia w danym okresie – prezentuje przykład wskaźnika poziomu bezrobocia na różnych przykładach – proponuje aktywne formy walki z bezrobociem	– ocenia przyczyny, skutki i strukturę bezrobocia w Polsce
6.4. Metody poszukiwania pracy	– zna aktywne i pasywne metody poszukiwania pracy – wie gdzie należy poszukiwać ofert pracy	– określa metody poszukiwania pracy – przedstawi przykłady ofert pracy	– wyszukuje oferty pracy, uwzględniając własne możliwości i predyspozycje	– rozróżnia metody poszukiwania pracy i wybiera aktywne sposoby – analizuje własne możliwości znalezienia pracy na rynku lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim	

6.5. List motywacyjny i życiorys (CV)	– zna zasady sporządzania druków aplikacyjnych: CV i list motywacyjny oraz błędy popełniana podczas ich pisania	– sporządza przykładowe dokumenty aplikacyjne	– sporządza dokumenty aplikacyjne dotyczące konkretnej oferty pracy	– przedstawia zasady sporządzenia nietypowych życiorysów zawodowych i wykonuje je – przygotowuje się do rozmowy kwalifikacyjnej i uczestniczy w niej w warunkach symulowanych – uwzględnia podczas rozmowy teoretyczne wskazówki	– sporządza różne formy druków aplikacyjnych
6.6. Rozmowa kwalifikacyjna	– zna zasady przeprowadzania rozmowy kwalifikacyjnej – wie jak przygotować się do rozmowy z pracodawcą	– określa zasady autoprezentacji – zna i określa wskazówki ważne podczas rozmowy	– zwraca uwagę na błędy popełnianie podczas rozmowy kwalifikacyjnej	– przygotowuje się do rozmowy kwalifikacyjnej i uczestniczy w niej w warunkach symulowanych – uwzględnia podczas rozmowy teoretyczne wskazówki	– bierze udział analizuje i ocenia przebieg symulacyjnej rozmowy kwalifikacyjnej
6.7. Formy zatrudnienia	– określa rodzaje umów regulujących zatrudnienie – wie jakie elementy zawiera umowa – zna systemy płac	– charakteryzuje różne formy wynagrodzeń – wskazuje błędy w umowach – określa rodzaje wynagrodzeń	– proponuje formę umowy najbardziej korzystną dla pracownika w konkretnym przypadku – porównuje różne formy zatrudnienia	– porównuje prawa i obowiązki pracownika i pracodawcy wynikające z różnych form zatrudnienia – oblicza swoje wynagrodzenie brutto i netto	– przedstawia drogę jaką dochodzi się do własnych praw w roli pracownika
6.8. Obowiązki i prawa pracownika oraz pracodawcy	– zna prawa i obowiązki pracowników i pracodawcy	– charakteryzuje prawa i obowiązki pracowników i pracodawcy	– przedstawia prawa i obowiązki młodocianych, kobiet w ciąży	– interpretuje podstawowe przepisy Kodeksu Pracy, w tym obowiązki i uprawnienia pracownika i pracodawcy	– analizuje i ocenia prawa i obowiązki pracowników i pracodawcy w podanych problemowych sytuacjach
6.9. Mobbing w miejscu pracy	– wie, co to jest mobbing – podaje przykłady zachowań etycznych i nieetycznych w zakładzie pracy	– określa przykłady zachowań etycznych i nieetycznych w zakładzie pracy – podaje przykłady mobbingu	– przedstawia przyczyny zachowań nieetycznych w zakładzie pracy – określa cechy zarządzającego sprzyjające mobbingowi	– wyjaśnia zjawisko mobbingu w miejscu pracy oraz przedstawia sposoby przeciwdziałania	
6.10. Deklaracja podatkowa PIT	– wie, gdzie można otrzymać druki deklaracji PIT – wie, jak wypełnić deklarację PIT – zna termin złożenia deklaracji	– wypełnia podstawowe dane i wykonuje proste wyliczenia – wie, jakie informacje są niezbędne do wypełnienia deklaracji	– rozróżnia rodzaje deklaracji – potrafi wybrać właściwe druki do rodzaju działalności i formy rozliczeń – wypełnia deklarację korzystając z dostępnych druków w wersji papierowej	– wypełnia deklarację podatkową PIT, opierając się na przykładowych danych w wersji papierowej i komputerowej (płyty CD)	– samodzielnie wypełnia deklarację PIT w przypadku różnych przykładów odliczeń
6.11. Powtórzenie wiadomości/ sprawdzian	– spełnia powyższe wymagania konieczne	– spełnia powyższe wymagania podstawowe	– spełnia powyższe wymagania rozszerzające	– spełnia powyższe wymagania dopełniające	– spełnia powyższe wymagania wykraczające

